

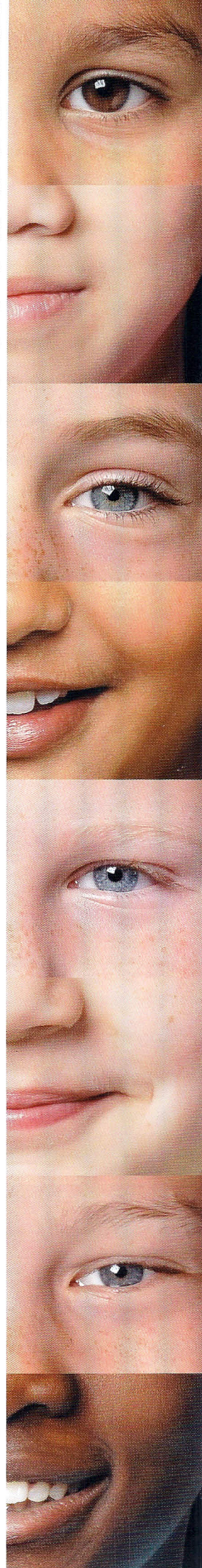
KINDEREN EN...

HUN SOCIALE TALENTEN

OUDERBROCHURE

Heeft u al iets gehoord over sociale competentie?

Heeft uw kind het al over samen spelen, samen werken, omgaan met ruzie? We zijn er sinds kort mee bezig op onze school: we geven les in sociale competentie. Omdat we willen dat onze leerlingen, uw kinderen, goed met elkaar om kunnen gaan. Zowel in de klas, op het schoolplein, op straat en natuurlijk ook thuis. **DOET U MET ONS MEE?**

Sociale competentie, we doen er iets aan!

Het is een belangrijke taak van scholen om gericht aandacht te besteden aan de sociale competentie van hun leerlingen. Zij willen hun leerlingen optimaal laten profiteren van het onderwijs, maar ze ook goed voorbereiden op vervolgonderwijs en hun deelname aan de maatschappij. Wettelijk is vastgelegd dat alle scholen aandacht moeten besteden aan actief burgerschap en sociale integratie.

Sociale competentie is het vermogen om adequaat (gepast) te handelen in sociale situaties. Daarmee maakt sociale competentie deel uit van burgerschap. Het gaat om een evenwicht tussen meedoen en meebepalen door je bijvoorbeeld te voegen naar anderen, maar ook door invloed uit te oefenen op je omgeving.

1

2

3

4

Doet u mee?

Leraren willen graag lesgeven in een rustige klas. Aan leerlingen die goed luisteren en die niet door elkaar schreeuwen. Als ze ook nog aardig zijn voor elkaar en goed samen kunnen werken én spelen, kan het onderwijs in alle rust worden gegeven

Maar ja, kinderen zijn niet altijd rustig. Af en toe schreeuwen en gillen ze. Of maken ze ruzie. En ze zijn ook niet altijd even aardig voor elkaar. Je zou kunnen zeggen dat het er nou eenmaal bij hoort, op een school. Toch?

Zeker. Maar wat er niet bij hoort op een school, is dat kinderen elkaar pesten, dat ze elkaar slaan als ze ruzie hebben, of dat ze bang zijn om iets te zeggen in de klas. Het is de bedoeling dat kinderen graag naar school gaan, dat ze elkaar de ruimte geven en een beetje rekening met elkaar houden.

Om dit te stimuleren, geven wij op school les in sociale competentie. We leren de leerlingen om een ruzie uit te praten. We leren ze ook om goed samen te werken, om voor zichzelf op te komen en om hun eigen keuzes te maken.

Kortom: we leren ze sociaal competent te zijn. En u kunt ons, en daarmee uw kind, daarbij helpen.

In deze brochure leest u wat sociale competentie is, hoe de lessen sociale competentie er op school uitzien en wat uw kind daarvan leert. We geven ook tips: dingen die u thuis kunt doen om de sociale competentie van uw kind te vergroten. Zodat we samen werken aan de sociale competentie van uw kind! **DOET U MET ONS MEE?**

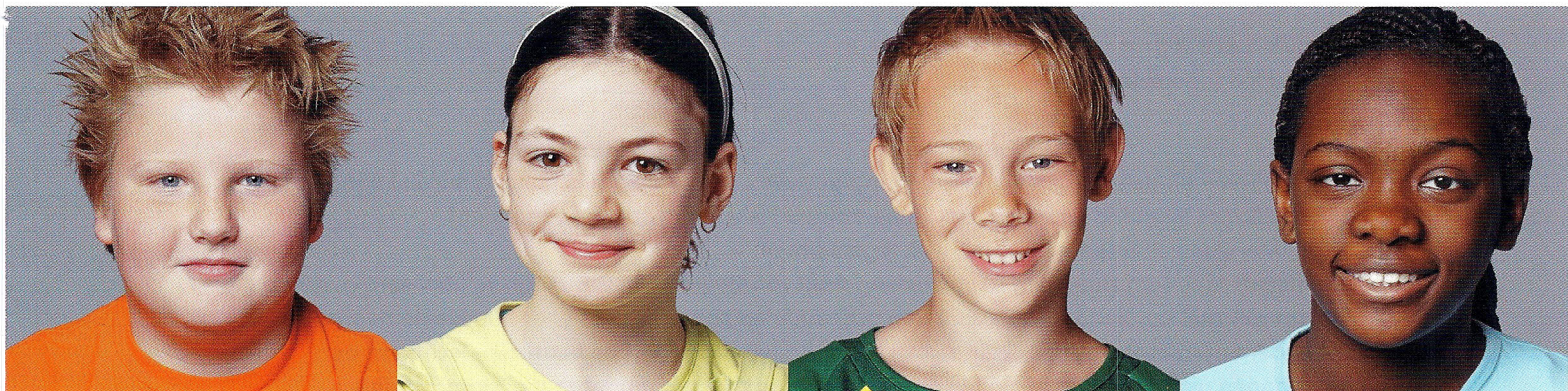

5

6

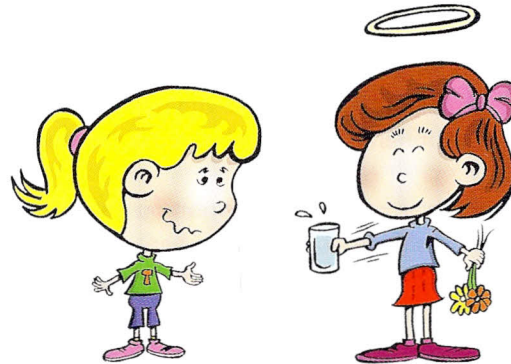
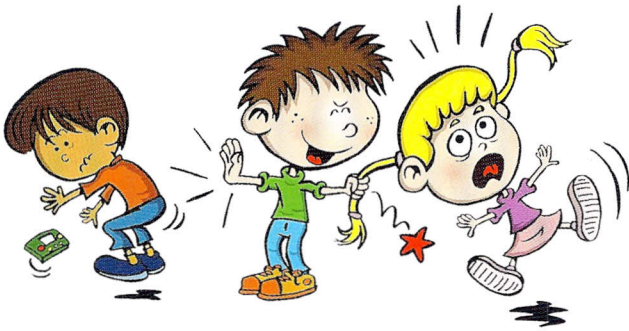
7

8

Sociale competentie, wat is dat?

Wanneer is een kind sociaal competent, en wanneer niet? Mag ruzie maken wel of niet? En voordringen? Of jokken? We geven twee voorbeelden:

Sam uit groep 3 wil heel graag zijn nieuwe computerspelletje aan de juf laten zien. Hij staat te trappelen van ongeduld voor de deuren van de school. 'Gaan die deuren nog eens open?!' gilt hij. Als de deuren om half negen open gaan, stormt Sam naar binnen. Hij duwt alle kinderen die hij tegenkomt ruw opzij. Eén kind begint te huilen. Een ander kind roept 'AU!', want Sam trapte op zijn tenen. Maar Sam hoort niets, hij is al bijna bij zijn klas. Ha, daar ziet hij juf Marieke staan. Ze staat te praten met een andere juf. 'Juf, juf!' gilt Sam. 'Kijk eens wat ik heb!'. En hij duwt de juf zijn computerspelletje bijna in handen. 'Rustig aan, Sam', zegt Marieke. 'Ik ben nog heel even aan het praten, ik kom zo bij je'.

Sam trekt een boos gezicht. Hij dreuntelt naar zijn tafeltje. Daar staat Kimberly. Sam trekt aan het haar van Kimberly. Zij schrikt en begint te huilen. 'Huilebalk!', roept Sam.

Daar komt Berkan aan, zijn vriend. 'Laat eens zien,' vraagt hij aan Sam. 'Afblijven!' roept Sam fel, en hij klemt het computerspelletje met beide handen tegen zijn buik. 'Die is van mij, stommerd, en trouwens, jij snapt er toch helemaal niks van!'

Tracy loopt rustig naar haar klas. 'Goedemorgen juf' zegt ze tegen juf Els, die ze onderweg tegenkomt. 'Wat heeft u een mooie jurk aan!'. Mirjam, een klasgenootje, zit al op haar plaats. Ze ziet er een beetje witjes uit. 'Hoi Mirjam', zegt Tracy. 'Is er iets met je, je ziet zo bleek'. Mirjam snuift. 'Ik voel me niet zo goed, ik ben een beetje misselijk' zegt ze. 'O, wat vervelend voor je. Wacht maar, ik haal even een glaasje water voor je'.

Onderweg komt ze Yuri en Isa tegen, die ruzie maken om een gum. 'Waarom maken jullie nou ruzie om zo'n gummetje?' vraagt Tracy. 'Pak mijn gum maar, dan hebben jullie er allebei één'.

Ze loopt met het glaasje water naar Mirjam en vraagt of zij zich al wat beter voelt. Daarna loopt ze naar juf Els, die nog even staat te praten met een andere juf. Tracy wacht rustig tot de juf klaar is met praten. Dan zegt ze: 'Juf, kunt u even komen kijken. Mirjam voelt zich niet zo lekker. Ik heb al een glaasje water gehaald, maar ik weet niet of we niet nog iets meer kunnen doen.'

Sam en Tracy uit de voorbeelden hierboven zijn twee uitersten. Sam is niet erg sociaal competent, hij houdt met niemand rekening. Tracy daarentegen is wel érg sociaal competent.

Deze uitersten zult u (hopelijk) niet vaak tegenkomen.

De meeste kinderen zitten een beetje tussen deze voorbeelden in. Soms zijn ze heel aardig, ruimen ze hun rommel op, bedanken ze voor een cadeautje en zijn ze erg lief voor hun kleine neefje. Maar op andere momenten schreeuwen ze omdat ze vinden dat ze aan de beurt zijn, lachen ze de buurjongen uit als hij valt, of sluiten ze een klasgenoot buiten omdat ze die 'stom' vinden.

Wanneer is een kind sociaal competent?

Sociaal competent zijn, dat wordt je ook niet zomaar. Kinderen worden niet sociaal competent geboren, dat moeten ze leren. Van u, thuis, maar ook op school. Wanneer is een kind eigenlijk sociaal competent? Hieronder geven we een aantal voorbeelden van sociaal competent gedrag.

ERVARINGEN DELEN

Kinderen vertellen elkaar, of u, wat ze meemaken. Leuke verhalen, maar ook negatieve dingen. Bijvoorbeeld door een grapje met elkaar te maken, maar ook door aan de juf (of aan u) te vertellen als er iets naars gebeurd is.

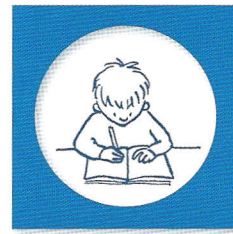
AARDIG DOEN

Kinderen zijn aardig voor elkaar. Bijvoorbeeld door een ander een keer te helpen, of door iemand een complimentje te geven.

SAMEN SPELEN EN WERKEN

Kinderen doen dingen met elkaar. Ze overleggen met elkaar, maken afspraken of bedenken activiteiten om samen te doen. Bijvoorbeeld als ze vragen of ze mee mogen doen aan een spelletje, of als ze afspreken wat ze zullen gaan spelen.

EEN TAAK UITVOEREN

Kinderen kunnen zelfstandig een taak doen. Bijvoorbeeld de planten water geven of hun schoolwerk afmaken. Maar ook: doorzetten als het niet meteen goed gaat.

JEZELF PRESENTEREN

Kinderen maken contact met andere kinderen. Bijvoorbeeld door een praatje te maken met kinderen die ze niet kennen of door in de groep iets te vertellen.

EEN KEUZE MAKEN

Kinderen kunnen zelf kiezen op grond van eigen overwegingen en kunnen de gevolgen van hun keuze overzien. Ze kunnen ook op een beslissing terugkomen.

OPKOMEN VOOR JEZELF

Kinderen zorgen goed voor zichzelf. Door er bijvoorbeeld iets van te zeggen als iemand voordringt, of als iemand zich niet aan een afspraak houdt.

OMGAAN MET RUZIE

Kinderen lossen zonder slaan een ruzie op. Bijvoorbeeld door eerst te luisteren naar wat de ander eigenlijk wil. Of door af en toe een beetje toe te geven.

Wat leren we uw kind op school over sociale competentie?

Op onze school proberen we de leerlingen te leren hoe ze sociaal competent kunnen zijn. We doen dat door zelf het goede voorbeeld te geven. Bijvoorbeeld door te laten zien dat je een ruzie ook op kunt lossen door erover te praten in plaats van door te schreeuwen of te schelden. Door de leerlingen vooral te vertellen wat ze goed doen en niet steeds te benadrukken wat ze niet goed doen. Maar daarnaast geven we ook lessen sociale competentie. We leren ze daarin goed met elkaar om te gaan.

EEN INDRUK VAN DE LESSEN

Om een indruk van de lessen te geven, geven we een voorbeeld van een les uit groep 5. Deze les gaat over 'je aan afspraken houden'.

De leerlingen lezen een verhaal over Emiel die zich niet aan een afspraak houdt. Emiel had afgesproken met Jaap om te gaan computeren. Maar als Emiel door andere jongens gevraagd wordt om mee te gaan skeeleren, dan gaat hij snel met die andere jongens mee, zonder het tegen Jaap te zeggen. Hij heeft namelijk toch meer zin in skeeleren dan in computeren....

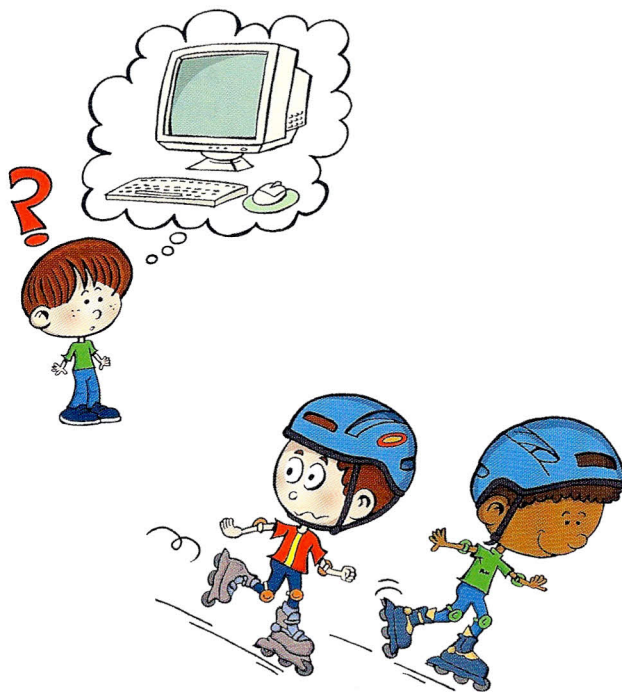
De leerlingen praten over de kinderen in het verhaal. Wat vindt Jaap ervan dat Emiel ineens verdwenen is en niet meer met hem komt spelen? En hoe zou Emiel zich voelen nu hij stiekem is weggegaan? De leerlingen bedenken wat ze zelf in zo'n situatie zouden doen. Ze mogen zelf oplossingen bedenken. Bijvoorbeeld eerlijk uitleggen dat je liever iets anders wilt doen, Jaap vragen of hij mee gaat skeeleren, of misschien toch de afspraak afzeggen. Daarna oefenen de leerlingen de dingen die ze bedacht hebben in een rollenspel. Tot slot bespreekt de leraar met de leerlingen hoe het ging en wat de leerlingen geleerd hebben.

In het voorbeeld van de les hierboven leren de kinderen een aantal dingen:

- Zich in een ander verplaatsen: hoe voelt een ander zich als je je niet aan een afspraak houdt?
- Vooraf goed bedenken of je wel echt wil afspreken.
- Wat je kunt doen als je een afspraak met een ander wilt veranderen.
- Hoe je een afspraak af kunt zeggen.

De kinderen hebben zowel op school als thuis iets aan deze les: iedereen moet in zijn leven wel eens een afspraak afzeggen.

Bij elke les vraagt de leraar of de leerlingen net misschien zelf zoiets meegemaakt hebben. Dan mogen de leerlingen daar meteen over vertellen. Zo leren ze dat ze de dingen uit de les ook in hun dagelijkse leven kunnen gebruiken.

NIET ALLEEN OP SCHOOL

In een les over schelden vraagt de leraar of de leerlingen op willen letten of ze in de pauze of na school anderen wel eens horen schelden. In de klas bespreekt de leraar deze voorvallen met de leerlingen. Wat gebeurde er precies? Wie hadden er ruzie? Waarom gingen ze schelden? De leraar vraagt of ze zelf wel eens een keer boos geworden zijn, maar toch niet zijn gaan schelden. Als dat zo is, krijgen ze een complimentje!

Oefenen met sociale competentie gaat ook door ná school. Zo zal de leraar uw kind vragen om eens op te letten of en hoe hij mensen buiten de klas ruzie hoort maken, bijvoorbeeld op het schoolplein, de sportclub of thuis. Gaan ze schelden? Lossen ze de ruzie op een betere manier op? De leerlingen denken zo bewust na over hun gedrag buiten de school. In dit geval over schelden. Waarom doe je dat eigenlijk? Wat voel je als je scheldt? En wat voel je als iemand jou uitscheldt? De bedoeling is dat leerlingen leren dat schelden toch wel pijn kan doen, en dat ze beter moeten nadenken voor ze zelf gaan schelden. En dat het geldt voor in de klas, en buiten de klas.

SOCIALE COMPETENTIE OOK BIJ U THUIS?

Heeft u al iets gemerkt aan uw kinderen? Zijn ze al veel sociaal competent geworden?

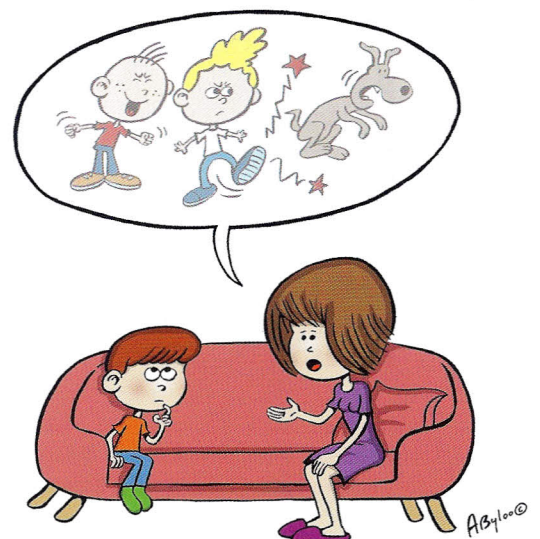
U heeft misschien kunnen merken dat uw kind meer gaat vertellen wat hij heeft meegemaakt. Of dat hij wat vaker spontaan met de afwas helpt. Of misschien durft uw kind nu wel iets te vragen in de bibliotheek. En zegt hij dat hij het eten lekker vindt.

U kunt uw kinderen verder helpen. Bijvoorbeeld door regelmatig aan uw kind te vragen wat hij ergens van vindt. Door goed naar hem te luisteren. Of door een complimentje te geven als hij heel aardig is tegen anderen. Maar vooral ook: door zelf het goede voorbeeld te geven.

Stel dat uw kind net vertelt dat hij in de lessen sociale competentie over 'sorry zeggen' gepraat heeft. En vervolgens gooit hij thuis per ongeluk een beker melk om. Maak uw kind dan een complimentje als hij uit zichzelf 'sorry' tegen u zegt. Vertel dat u dat erg fijn vindt, en dat u het meteen niet meer zo erg vindt dat de melk is omgevallen.

Of: stel dat uw kind steeds omgaat met een groepje jongens uit de buurt, jongens die vaak vechten, brutaal zijn en die rottiigheid uithalen. U bent bang dat die jongens een slechte invloed hebben op uw kind. Wat kunt u daaraan doen?

U kunt misschien eens aan uw kind vragen wat hij zo leuk vindt aan die jongens. Vindt hij het spannend, of ook een beetje eng? Leg uit dat u bang bent dat uw kind net zo brutaal wordt als die jongens, en dat u dat niet wil. Spreek af of uw kind nog met die jongens mag spelen, of misschien wat minder vaak. En kijk of uw kind wat vaker met een ander kind wil spelen. Wie vindt hij nog meer aardig?

ABylloo©

Tips voor thuis

WAT KUNT U ZELF DOEN AAN SOCIALE COMPETENTIE?

Wij geven u graag de volgende tips:

- Geef zelf het goede voorbeeld. Uw kind doet na wat ú doet!
- Praat regelmatig met uw kind, vraag wat hij meemaakt, wat hij denkt en wat hij voelt. Vertel ook iets over úw dag.
- Luister langer dan u gewend bent. Uw kind moet soms eerst even loskomen voordat hij op de praatstoel zit.
- Let vooral op wat uw kind goed doet en geef daar een complimentje voor.
- Steek wat extra energie in de dingen die uw kind moeilijk vindt. Speel bijvoorbeeld vaker een spelletje *Mens-erger-je-niet* als uw kind niet tegen zijn verlies kan.

Kortom: samen kunnen we iets doen aan de sociale competentie van uw kind. Want sociale competentie moet je leren. Zowel op school, met lessen sociale competentie, als thuis!

Heeft u nog vragen of opmerkingen over deze brochure, of wilt u meer weten over de lessen sociale competentie die we geven, kom dan even naar de juf of meester van uw kind. We willen er graag verder met u over praten!

COLOFON

Inhoud
Martine van Bokkem,
CED groep Rotterdam

Tekst
Yol Nederkoorn

Illustraties
Aad Bijloo
Iris Boter (pagina 4)

Met dank aan
Stichting de Meeuw

© 2008 Kwintessens
Uitgevers
Postbus 1492
3800 BL Amersfoort
Tel: 033 - 4606011
www.kwintessens.nl

 CED
groep
educatieve diensten

 Kwintessens
uitgevers